

DOI: <https://doi.org/10.36719/2706-6185/46/302-305>

Ülviyyə Allahverdiyeva

Xəzər rayonu Buzovna qəsəbəsi 26 saylı məktəb

<https://orcid.org/0009-0005-5263-7892>

hacadag45@gmail.com

## İnteraktiv dərslər metodlarının Azərbaycan dili tədrisində rolu

### Xülasə

İnteraktiv dərslər metodları Azərbaycan dili tədrisində mühüm rol oynayır. Bu metodlar, şagirdlərin dərslərə daha fəal şəkildə qoşulmalarını təmin edir və onların dil biliklərini inkişaf etdirir. Tələbələr yalnız müəllimdən öyrənməkdənsə, öz fikirlərini ifadə edir, bir-birləri ilə müzakirələr aparır və dilin müxtəlif aspektlərini əyləncəli və maraqlı şəkildə mənimsəyirlər. Bu yanaşma, tələbələr arasında qarşılıqlı əlaqə yaradır, dil öyrənmə prosesini daha təsirli edir və onların dil bacarıqlarını təkmilləşdirir.

İnteraktiv metodlar vasitəsilə Azərbaycan dili tədrisində qrup işləri və müzakirələr vacib yer tutur. Tələbələr birgə işləyərək dilin qrammatik və leksik xüsusiyyətlərini dərindən öyrənir, müxtəlif mövzular ətrafında fikir mübadiləsi apararaq anlayışlarını genişləndirirlər. Bu cür metodlar həmçinin şagirdlərin yaradıcı düşünmə və problem həll etmə bacarıqlarını inkişaf etdirir.

Rəqəmsal vasitələrin və texnologiyanın istifadəsi də interaktiv metodların mühüm bir hissəsidir. Müasir tədris vasitələri, onlayn oyunlar, interaktiv tətbiqlər və videolar şagirdlərin Azərbaycan dilini daha əyləncəli və effektiv şəkildə öyrənmələrinə imkan yaradır. Bu üsullar şagirdlərin diqqətini çəkir, onların marağını artırır və dil öyrənmə prosesini daha canlı edir.

**Açar sözlər:** yaradıcı düşünmə, rəqəmsal vasitələr, texnologiya, dilin qrammatik xüsusiyyətləri, leksik xüsusiyyətlər, özünü ifadə

Ulviyyə Allahverdiyeva

Khazar district Buzovna settlement, School No. 26,

<https://orcid.org/0009-0005-5263-7892>

hacadag45@gmail.com

## The Role of Interactive Teaching Methods in Teaching the Azerbaijani Language

### Abstract

Interactive teaching methods play an important role in teaching the Azerbaijani language. These methods ensure that students engage more actively in lessons and develop their language skills. Instead of solely learning from the teacher, students express their own ideas, engage in discussions with each other, and learn various aspects of the language in an enjoyable and engaging way. This approach fosters interaction among students, enhances the language learning process, and improves their language abilities.

Through interactive methods, group work and discussions hold significant importance in teaching Azerbaijani. Students work together to deeply understand the grammatical and lexical features of the language, broadening their understanding by exchanging ideas on various topics. These methods also help develop students' creative thinking and problem-solving skills.

The use of digital tools and technology is also a crucial part of interactive methods. Modern teaching tools, online games, interactive applications, and videos provide students with an enjoyable and effective way to learn Azerbaijani. These methods capture students' attention, increase their interest, and make the language learning process more lively.

**Keywords:** creative thinking, digital tools, technology, grammatical features of the language, lexical features, self-expression

## Giriş

Azərbaycan dili tədrisi, şagirdlərin dil biliklərini inkişaf etdirmək və onları sosial həyatın müxtəlif sahələrində daha effektiv ünsiyyət qurmağa hazırlamaq üçün vacib bir sahədir. Bu məqsədlə, ənənəvi tədris metodlarının yanında daha modern və interaktiv yanaşmalara ehtiyac yaranmışdır. İnteraktiv dərslər metodları, tələbələrin fəal iştirakı və tədris prosesinə aktiv şəkildə qoşulmalarını təmin edən bir yanaşmadır. Bu metodlar, yalnız müəllimin şagirdlərə məlumat verməsini deyil, həm də şagirdlərin öz fikirlərini ifadə etməsini, suallar verməsini və müzakirələr aparmasını təşviq edir. Beləliklə, tələbələr arasında qarşılıqlı əlaqə yaranır və dilin öyrənilməsi daha maraqlı və effektiv olur (Əliyeva, 2018).

Azərbaycan dili tədrisində interaktiv metodların tətbiqi, şagirdlərin dil biliklərini yalnız nəzəri şəkildə deyil, həm də praktik şəkildə inkişaf etdirmələrinə şərait yaradır. Qrup işləri, müzakirələr, layihə əsasında tədris və rəqəmsal alətlərdən istifadə, tələbələrin dili daha yaxşı mənimsəmələri üçün çox mühüm alətlərə çevrilir. Bu yanaşmalar, dil öyrənmə prosesində şagirdlərin daha çox motivasiya olmasına, onları yeni biliklər əldə etməyə sövq etməyə və dil bacarıqlarını real həyat şəraitində tətbiq etməyə imkan verir (Əliyev, 2015).

İnteraktiv dərslər metodları, Azərbaycan dilinin qrammatik və leksik xüsusiyyətlərini dərinlən öyrənmək və bu bilikləri gündəlik həyatda tətbiq etmək üçün tələbələrə geniş imkanlar təqdim edir. Müasir texnologiyaların tətbiqi isə tədris prosesini daha cəlbedici və əyləncəli edir, şagirdlərə daha dinamik və interaktiv bir öyrənmə mühiti yaradır. Nəticədə, interaktiv dərslər metodları şagirdlərin dil bacarıqlarını yalnız inkişaf etdirmək deyil, həm də onları daha yaradıcı və müstəqil düşünən fərdlərə çevirmək üçün güclü bir vasitədir. Bu metodlar tədris prosesini daha canlı, maraqlı və səmərəli edir (Əliyev, 2015).

İnteraktiv dərslər metodları, Azərbaycan dili tədrisində tədris prosesini daha dinamik, maraqlı və səmərəli etməklə yanaşı, şagirdlərin dil bacarıqlarını inkişaf etdirmək üçün mükəmməl bir vasitədir. Bu metodlar, tələbələrin yalnız passiv şəkildə məlumat almasını deyil, fəal şəkildə dilin müxtəlif aspektlərini öyrənmələrini təmin edir. İnteraktiv yanaşmalar, şagirdləri müzakirələrə, qrup işlərinə və təcrübəyə əsaslanan fəaliyyətlərə cəlb edərək, onların dil biliklərini real həyat şəraitində tətbiq etmələrinə şərait yaradır. Bu da onların həm qrammatik, həm də leksik biliklərini dərinlən mənimsəmələrini və dil bacarıqlarını genişləndirmələrini təmin edir (Məmmədova, 2019).

İnteraktiv metodların Azərbaycan dili tədrisində tətbiqi, şagirdlərin yaradıcı düşünmə, problem həll etmə və özünü ifadə etmə bacarıqlarını da inkişaf etdirir. Qrup şəklində aparılan işlər və müzakirələr, tələbələrin bir-birinə öyrətməsi, fikirlərini ifadə etməsi və dil biliklərini inkişaf etdirməsi üçün geniş imkanlar yaradır. Bu yanaşmalar, onların dilin müxtəlif aspektlərini əyləncəli və motivasiyaedici şəkildə öyrənmələrinə kömək edir, dil öyrənmə prosesini daha cəlbedici edir (Həsənova, 2017).

İnteraktiv dərslər metodlarının Azərbaycan dili tədrisində tətbiqi, tələbələrin dil öyrənmə prosesini daha təsirli və əyləncəli edir. Bu metodlar, şagirdlərin dərslə aktiv şəkildə qoşulmalarını təmin edir və onların dil biliklərini real həyatla əlaqələndirərək inkişaf etdirir. İnteraktiv yanaşmaların tətbiqi nəticəsində tələbələr yalnız müəllimdən öyrənməkdənsə, öz fikirlərini sərbəst şəkildə ifadə edir, bir-biriləri ilə müzakirələr aparır və dilin müxtəlif aspektlərini dərinlən mənimsəyirlər. (Quliyeva, 2020).

İnteraktiv dərslər metodlarının əsas prinsiplərindən biri tələbələr arasında qarşılıqlı əlaqə yaratmaqdır. Qrup işləri və müzakirələr, şagirdlərin dilin qrammatik və leksik xüsusiyyətlərini daha yaxşı mənimsəmələrinə imkan verir. Tələbələr bir-biriləri ilə işləyərək yeni biliklər öyrənir, müxtəlif mövzular üzrə fikir mübadiləsi aparırlar. Bu cür fəaliyyətlər, həmçinin şagirdlərin analitik düşünmə və yaradıcı yanaşma bacarıqlarını inkişaf etdirir, onları dil öyrənmə prosesində daha fəal iştirak etməyə təşviq edir (Məmmədov, 2016).

Rəqəmsal vasitələr və müasir texnologiyalar da interaktiv dərslər metodlarının tərkib hissəsi olaraq Azərbaycan dili tədrisində əhəmiyyətli rol oynayır. Müxtəlif onlayn platformalar, interaktiv tətbiqlər və tədris videoları şagirdlərə Azərbaycan dilini daha əyləncəli və təsirli şəkildə öyrənmə

imkanı yaradır. Bu vasitələr, dərslərin daha cəlbedici olmasına kömək edir, şagirdlərin dərslərə marağını artırır və öyrənmə prosesini daha dinamik edir (Rəhimova, 2020).

Eyni zamanda, interaktiv metodlar şagirdlərin dil bacarıqlarını genişləndirir və onların özünü ifadə etmə bacarıqlarını artırır. Müxtəlif fəaliyyətlər və tapşırıqlar vasitəsilə şagirdlər dilin qrammatik və leksik aspektlərini öyrənir, bunu praktikada tətbiq edirlər. Bu, onların dil öyrənmə prosesində daha müstəqil və yaradıcı düşünmə bacarıqlarını inkişaf etdirmələrini təmin edir. (İsmaylova, 2021).

Nəticə etibarilə, interaktiv dərslər metodları Azərbaycan dili tədrisində yalnız şagirdlərin dil biliklərini artırmaqla kifayətlənmir, həm də onları daha yaradıcı, müstəqil düşünən və öz fikirlərini ifadə edə bilən fərdlərə çevirir. Bu yanaşmalar tədris prosesini daha canlı və maraqlı edir, həmçinin şagirdlərin Azərbaycan dilini real həyatda tətbiq etmələrinə şərait yaradır (Mirzəyev, 2022).

### **Tədqiqat**

Bu tədqiqatda interaktiv dərslər metodlarının Azərbaycan dili tədrisindəki təsirini qiymətləndirmək üçün bir neçə metoddan istifadə edilmişdir:

Tədqiqatın ilkin mərhələsində mövzu ilə bağlı mövcud ədəbiyyat araşdırılmışdır. Müxtəlif tədris metodları, interaktiv yanaşmaların tədrisdə istifadəsi və bu yanaşmaların dil öyrənmə prosesinə təsiri ilə bağlı yazılmış məqalələr, elmi əsərlər və təhsil sahəsində aparılmış araşdırmalar analiz edilmişdir. Bu metod, mövzunun nəzəri əsaslarını müəyyənləşdirməyə və tədqiqatın istiqamətini formalaşdırmağa kömək etmişdir (Əhmədov, 2020).

Müəllimlər və tələbələrle keçirilən müsahibələr interaktiv dərslər metodlarının Azərbaycan dili tədrisində tətbiqinin praktik nəticələrini öyrənməyə imkan vermişdir. Bu müsahibələrdə müəllimlərə metodların tədrisə təsiri, tələbələrin dərslərə marağı və öyrənmə qabiliyyətləri ilə bağlı suallar verilmişdir. Tələbələrə isə interaktiv metodların onların dil biliklərinə və ünsiyyət bacarıqlarına necə müsbət təsir göstərdiyi soruşulmuşdur (Hüseynova, 2018).

Tədqiqatın bir hissəsində Azərbaycan dili dərslərində interaktiv metodların tətbiqinə dair təcrübələr keçirilmişdir. Müəllimlər və şagirdlər müxtəlif interaktiv alətlərdən və texnologiyalardan istifadə edərək dərslər keçmiş və nəticələr qiymətləndirilmişdir. Həmçinin, rəqəmsal vasitələr və onlayn platformalar vasitəsilə dərslər prosesinin necə daha cəlbedici və motivasiyaedici hala gətirilməsi izlənməmişdir (Əliyeva, 2017).

### **Nəticə**

İnteraktiv dərslər metodlarının Azərbaycan dili tədrisində tətbiqi nəticəsində əldə edilən nəticələr, bu yanaşmaların tədris prosesini daha dinamik, maraqlı və təsirli hala gətirdiyini göstərdi. Tədqiqatın müxtəlif metodlarla aparılması, interaktiv yanaşmaların şagirdlərin dil biliklərini inkişaf etdirməyə və tədrisə olan motivasiyalarını artırmağa böyük təsir göstərdiyini sübut etdi.

Müsahibələr və anketlər nəticəsində məlum oldu ki, müəllimlər və şagirdlər interaktiv metodların tətbiqini müsbət qiymətləndirirlər. Müəllimlər, interaktiv dərslər metodlarının şagirdlərin dərslərə marağını artırdığını, onları daha fəal iştirak etməyə və öyrənmə prosesinə daha çox cəlb etməyə imkan yaratdığını bildiriblər. Şagirdlər isə bu metodların onlara dilin qrammatik və leksik xüsusiyyətlərini daha yaxşı mənimsəməyə kömək etdiyini, həmçinin dil bacarıqlarını real həyat şəraitində tətbiq etməyə imkan verdiyini vurğulamışlar. Bu, interaktiv yanaşmaların şagirdlərin öyrənmə təcrübələrini daha dərin və praktik hala gətirdiyini göstərir.

Tədris təcrübələri və rəqəmsal vasitələrin istifadəsi ilə bağlı əldə edilən nəticələr, müasir texnologiyaların və onlayn platformaların dərslər mühitinə daxil edilməsi ilə tədrisin daha əyləncəli və effektiv olduğunu ortaya qoymuşdur. Rəqəmsal alətlər, şagirdlərin dərslərə olan marağını artıraraq onların diqqətini dərslər mövzusunə yönəldir. İnteraktiv tətbiqlər, oyunlar və videolar, dilin öyrənilməsinə daha maraqlı və cəlbedici edir, beləliklə şagirdlərin öyrənmə prosesinə olan münasibətini müsbət yöndə dəyişdirir.

Nəticədə, interaktiv dərslər metodlarının Azərbaycan dili tədrisində tətbiqi, şagirdlərin dil bacarıqlarını yalnız inkişaf etdirmir, həm də onların tədrisə daha yüksək motivasiya ilə yanaşmalarını təmin edir, bu isə daha səmərəli öyrənmə nəticələri ilə nəticələnir.

### Ədəbiyyat

1. Əliyeva, M. (2018). *Müasir təhsil metodları və onların tətbiqi*. Bakı: Elm və Təhsil.
2. Həsənova, G. (2017). *İnteraktiv tədris metodlarının məktəb təhsilində tətbiqi*. Bakı: Təhsil Nəşriyyatı.
3. Məmmədova, N. (2019). *Azərbaycan dilinin tədrisi metodikası*. Bakı: Təhsil Nazirliyi.
4. Quliyeva, L. (2020). *Dil öyrənmənin psixologiyası və metodları*. Bakı: Bakı State University Press.
5. İsmayilova, S. (2021). *İnteraktiv dərslər metodlarının şagirdlərin motivasiyasına təsiri*. Bakı: Təhsil Jurnalı.
6. Əliyev, R. (2015). *Azərbaycan dili tədrisində müasir metodların tətbiqi*. Bakı: Təhsil Akademiyası.
7. Məmmədov, A. (2016). *Yeni pedaqoji texnologiyalar və onların təhsil sistemində tətbiqi*. Bakı: Pedaqoji Nəşriyyat.
8. Mirzəyev, F. (2022). *Dil tədrisində interaktiv alətlərin rolu*. Bakı: Elm və Təhsil Jurnalı.
9. Hüseynova, T. (2018). *İnteraktiv tədris metodları və onların şagirdlərin inkişafına təsiri*. Bakı: Təhsil Nəşriyyatı.
10. Rəhimova, S. (2020). *Azərbaycan dilinin tədrisində innovativ yanaşmalar*. Bakı: Elm və Təhsil.
11. Əliyeva, A. (2017). *İnteraktiv dərslərin şagirdlərə təsiri*. Bakı: Müəllim Nəşriyyatı.
12. Əhmədov, F. (2019). *Müasir təhsil metodları və onların Azərbaycan dili tədrisində istifadəsi*. Bakı: Təhsil Press.

Daxil oldu: 01.01.2025

Qəbul edildi: 08.04.2025